

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Hovedbestemmelserne om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler fandtes indtil den 1. august 1969 alene i følgende tre love:

1) Lov nr. 311 af 4. juli 1942 om folkehøjskoler og landbrugsskoler, jfr. lovbekendtgørelse nr. 156 af 16. maj 1959.

2) Lov nr. 310 af 4. juli 1942 om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 167 af 4. juni 1959, som ændret ved lov nr. 251 af 7. juni 1963, lov nr. 344 af 9. december 1964 og lov nr. 19 af 8. februar 1967.

3) Lov nr. 226 af 3. juni 1967 om efterskoler.

Ved lov nr. 337 af 18. juni 1969 om statsstøtte til visse private skoler, der trådte i kraft den 1. august 1969, blev der gennemført nye og ensartede regler om statstilskud og statslån til bl. a. de her omtalte skoleformer. I konsekvens heraf ophævedes ved lovene nr. 344, 346 og 347 af s. d. de hidtil gældende bestemmelser om statstilskud m. v. i de tre nævnte skolelove. Disse loves bestemmelser om skolernes formål og virksomhed, om godkendelse og tilsyn, om betingelserne for statstilskud og om elevstøtte m. v. er derimod fortsat gældende.

Spørgsmålet om en mere almindelig revision af denne lovgivning har imidlertid længe været aktuel, bortset fra efterskolerne, der i 1967 fik et nyt lovgrundlag.

Det af undervisningsministeren i 1954 nedsatte udvalg vedrørende folkehøjskolerne afgav således betænkning i april 1960 (nr. 261) med en række forslag om højskolernes fremtidige ordning, men ingen af disse forslag har givet anledning til nogen ny lovgivning.

Endvidere blev det udvalg, der forberedte den omtalte nyordning af tilskudsforholdene for de private skoler, allerede ved dets nedsættelse i 1964 anmodet om forlods at tage stilling til et af Foreningen for højskoler og landbrugsskoler fremsat forslag om ændring af de for skolerne gældende lønningsbestemmelser. På grundlag af udvalgets overvejelser herom blev der i 1965 udarbejdet et midlertidigt lovforslag, der tilsigtede at åbne mulighed for at yde statstilskud til en forhøjelse med 15 pct. af visse forstander- og lærerlønninger. Forslaget blev fremsat i folketingssamlingen 1965-66, jfr. folketingsstidende 1965-66, tillæg A, sp. 877-886, men blev ikke gennemført, idet man ønskede at

afvente resultaterne af tjenestemandskommissionens arbejde.

Endelig har det i 1963 nedsatte udvalg angående landbrugsuddannelsen og landbrugsskolernes forhold afgivet betænkning i marts 1968, jfr. herom nærmere nedenfor under bemærkningerne til § 2. Betænkningen (nr. 480) er omdelt til folketingets medlemmer i forbindelse med lovforslagets fremsættelse.

Efter gennemførelsen af lov om statsstøtte til visse private skoler og af de nye tjenestemandsløve har det været nødvendigt at foretage en almindelig gennemgang af reglerne i de enkelte love, bl. a. med henblik på den fornødne tilpasning af lærernes aflønning til det nye lønsystem for de offentligt ansatte lærere.

Ved denne gennemgang er det — i lyset af de fælles tilskudsregler — trådt særlig tydeligt frem, at de her omtalte skoleformer: folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler — trods deres forskelligartede formål — dog hvad de ydre rammer angår er så nært beslægtede, at det forekommer både naturligt og praktisk at samle også de øvrige regler i en fælles lov.

Nærværende forslag afviger i sin systematik fra de gældende love om folkehøjskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler, men er affattet efter et mønster, der i det væsentlige svarer til den gældende lov om efterskoler. På mange punkter er de foreslåede ændringer hovedsagelig af redaktionel karakter, men forslaget indeholder også flere reelle ændringer, der fælles for alle skoleformer — eller dog for flere af dem — kan samles om følgende hovedpunkter:

1. Det foreslås, at en skole for at kunne godkendes skal være *en privat, selvejende institution*, jfr. § 8, stk. 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil. Forslaget skal dog ikke umiddelbart berøre de eksisterende privatejede skoler.

2. *Forstanderens stilling* i relation til ministeriets godkendelse foreslås for folkehøjskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler væsentligt ændret, idet godkendelse af forstanderen i overensstemmelse med, hvad der gælder for efterskolerne, kun indgår som en blandt flere godkendelsesbetingelser, jfr. § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3. Det foreslås, at der fremtidig skal kunne *godkendes korte kurser ned til en uges varighed*, således at de medregnes som grundlag for tilskud, jfr. § 5,